

ಎಸ್.ಐ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟರು 'ಎಷ್ಟು ವರುಷ ಆಯ್ತು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡದೆ!' ಎಂದು ಸಂತೋಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. 'ನೀವು ಈ ಊರಲ್ಲಿದ್ದುದು ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ನೋಡಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾ, 'ಸರ್ ಇದ್ದಾರೆ ತಾನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು.

ರಾಯರು 'ಶೆಟ್ಟರೇ ನಾನು ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ನೀವೂ ತಗೊಳ್ಳಿ, ಸರೋಜ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ' ಎಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟರು 'ಸರ್, ನಿಧಾನ ತಿಂಡಿ ತಿಂದು ಬನ್ನಿ. ನಾನು ವೈಯ್ಯ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾ 'ಜಸ್ಟ್ ಟಿಫಿನ್ ಮುಗಿಸಿ ಬಂದೆ. ನಿಮ್ಮ ಕಂಪ್ಲೆಂಟ್ ಗಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಸ್ಲಫ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಒಬ್ಬನೇ ಬಂದೆ' ಎಂದರು. ರಾಯರು ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಲು ಮತ್ತೆ ಒಳನಡೆದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಐ. ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟರು ಇದಿರಿದ್ದ ಟೀಪಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಾಖಿಲ್ಲಿ ಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಾಡಿ ಸತೊಡಗಿದರು.

ರಾಯರು ತಿಂಡಿ ತಿಂದು ಕೈತೊಳೆದು ಮುಖ ವನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಚಾವಡಿಗೆ ಕಾಲಿಡಿದಾಗ ಶಿವರಾಮ ಶೆಟ್ಟರು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಕೈಮುಂದೆ ಚಾಚಿದರು. ರಾಯರು ಅವರ ಕೈಕುಲುಕಿ 'ತುಂಬ ಖುಷಿಯಾಯಿತು ನೀವು ಬಂದಿದ್ದು' ಎಂದು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಗ್ರೀನ್ ಟೀ ಕುಡಿದರು. ರಾಯರು ಮತ್ತೆ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, 'ನಿನ್ನೆ ಕಾರು ಬಂದು ನಿಂತ ಸ್ಥಳ ಇದೇ ಶೆಟ್ಟರೇ. ಒಟ್ ಯಾವ ಕುರುಹೂ ನಿಮಗೆ ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗದು. ಹಾ ಇಸ್ ಪಾಸಿಬಲ್, ಅಲ್ತಾ?' ಎಂದರು.

ಎಸ್.ಐ. ಶಿವರಾಮಶೆಟ್ಟರು ಒಂದರ್ಧ ಗಂಟೆ ಕೇಸಿನ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಊರು ಮತ್ತು ಪರವೂರಿನ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ದೊಂಬಿ ಗಲಾಟೆಗಳ ಮಾತೆತ್ತಿ 'ಕಂಪೇರಿಟಿವ್ ಆಗಿ ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಗಲಾಟೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯೇ. ನಿಮ್ಮ ಕೇಸೂ ಸಹ ಫೇಕ್ ಕೇಸೇ' ಇರಬೇಕು ಅನಿಸುತ್ತದೆ ಸರ್. ಆಫ್ಕೋರ್ಸ್, ಇನ್ವೆಸ್ಟಿಗೇಶನ್ ಮಾಡೋಣ. ನೀವೇನೂ ಧೈರ್ಯಗಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ರಾಯರ ಕಾಲುಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಸರೋಜಮ್ಮನಿಗೆ ಅಣ್ಣ ಸುಧೀರ್ ಶೆಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಈ ದಿನವೋ ಅಥವಾ ನಾಳೆಯೋ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಖಚಿತವಾದ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಯರು ಎಸ್.ಐ. ಶಿವರಾಮಶೆಟ್ಟರನ್ನು ಅಂಗಳದ ತುದಿಯ ತನಕ ಹೋಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದರು. ರಾಯರು ಮತ್ತೆ 'ಯಾವಾಗ ಸರೋಜ, ನಾವು ನಿನ್ನಣ್ಣನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದು? ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಸರೋಜಮ್ಮ 'ಇಂದೂ ಆದೀತು ಅಥವಾ ನಾಳೆಯೂ ಆದೀತು' ಎಂದವರೇ 'ನೀವು ನನ್ನಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟು ಉತ್ತಾಹ ತೋರಿಸಿದ್ದು ಯಾವತ್ತೂ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

'ನಾವು ರಾಂಪುರದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ವರ್ಷವಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನಣ್ಣನೇ ಎರಡು ಸಲ ಬಂದುಹೋದರೇ ವಿನಾ, ನಾವು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ

ಹೋದದ್ದೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದ ಸರೋಜಮ್ಮ- 'ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ಆಗಲಿ. ಆಮೇಲೆ ಹೇಳ್ತೇನೆ' ಎಂದರು.

ರಾಯರು 'ಆಯ್ತುಪ್ಪ ಆಯ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಿಲಿ' ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ ತಿರಿಸಿ ಎದ್ದರು. ಅವರು ಈಚೆಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ರಾಂಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಒಂದರ್ಧ ಗಂಟೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೇ ಕುರುವುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ದಿನ ಅವರು ಸರೋಜಳಿಗೆ 'ನಾನಿಗ ಸ್ವಲ್ಪ ರೆಸ್ಪ್ ತಗೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಬೆಡ್ ರೂಮಿನಾಚೆ ನಡೆದಾಗ, ಸರೋಜಮ್ಮ ಮೌನವಾದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪೋನು ರಿಂಗಣಿಸಿತು. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ರಾಯರ ಮನೆಗೆ ಆದ ಪುಂಡರ ದಾಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ರಾಯರು ಅವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದ ಹೇಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪೋನು ಬಂತು. ಅವರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ರಾಯರು, 'ಈ ಅಪಾಂತರ ಬೇಡ' ಎಂದು ಪೋನನ್ನು ಸ್ವಿಚ್ ಆಫ್ ಮಾಡಿದರು.

ಸರೋಜಮ್ಮ ಟೀವಿಯ ಮುಂದಿನ ಸೋಫಾದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹಿಂದಿ ಚಾನಲುಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸುತ್ತಾ ಬದಲಿಸುತ್ತಾ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಸಣ್ಣ ನಿಧ್ರೆ ಬಂತು. ಸುಮಾರು ಮೂರು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದಡ್ಡಕ್ಕನೆ ಎದ್ದ ಆಕೆ ಗಂಡ ಮಲಗಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, 'ರೀ ರಾಯರೇ (ಅವರು ಗಂಡನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು ಹಾಗೇ) ನಾವು ಈ ದಿನವೇ ಅಣ್ಣನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ಅಂತ ಅನಿಸಿದೆ ಏಳಿ, ಹೊರಡಿ' ಎಂದು ರಾಯರನ್ನು ಮೆತ್ತಗೆ ಎಬ್ಬಿಸಿದರು.

ರಾಯರು ಕಣ್ಣುಜ್ಜಿಕೊಂಡು 'ಓ ಹಾಗಾ, ಎಸ್ ನಾನು ರೆಡಿ' ಎಂದವರೇ - 'ಹೌದಾ ಸರೋಜು ನಮ್ಮ ಸದಾಶಿವ ಶೆಟ್ಟರನ್ನು ನಾವು ಒಮ್ಮೆಯೂ ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಬನ್ನಿ ಅಂದರೆ ಹೇಗೆ? ಅಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಣ್ಣ ಮಾಡಿದ ಕೃಷಿ ನೋಡಿ ಇವರು ರೋಮಾಂಚನಗೊಳ್ಳಬಹುದು' ಎಂದರು.

'ಸರಿ, ಕರೀರಿ.'

ರಾಯರು ಸದಾಶಿವಶೆಟ್ಟರಿಗೆ ರಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟರು. 'ನಾವು ಈಗ ಕುಡುಬಿಪದವಿಗೆ ಅಂದರೆ ಸರೋಜನ ಅಣ್ಣನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಬರುವಿರಾದರೆ ಬನ್ನಿ' ಎಂದರು.

ಸದಾಶಿವ ಶೆಟ್ಟಿ 'ನಾನು ಯಾಕೆ ರಾಯರೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ?'

ರಾಯರು 'ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೇ! ನೀವು ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡುವಂಥಾದ್ದು ಏನಿದೆ ಅಂದರೆ ಇವಳ ಅಣ್ಣ ಮಾಡಿದ ಕೃಷಿಯನ್ನು ನೀವು ನೋಡಬೇಕು. ಆಗ ನೀವು ನೆಲ ಬಿಡುತ್ತೀರಿ' ಎಂದರು. ಸದಾಶಿವ ಶೆಟ್ಟರಿಗೆ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅವರು ರಾಯರ ಜೊತೆ ಕುಡುಬಿಪದವಿಗೆ ಹೋಗಲು ಹೊರಟು ಬಂದರು. ಮೂವರು ಕಡುಬಿಪದವಿಗೆ ಹೊರಟರು. ರಾಯರೇ ಕಾರನ್ನು ನಡೆಸಲು ಹತ್ತಿದರು. ಸುಮಾರು ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಕಾಲದ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಲೋಕಾಭಿರಾಮದ ಮಾತುಕತೆಗಳು ನಡೆದವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕುಡುಬಿಪದವು ದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸತೊಡಗಿತು. ಸರೋಜಮ್ಮ ಆ ಕಡೆ ಬೆರಳು

ತೋರಿಸುತ್ತಾ - 'ನಮ್ಮಣ್ಣ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿರುವ ಭೂಮಿ ಅದೇ. ಈ ಎಸ್.ಇ.ಜೆಡ್. ಆಯಿತಲ್ಲ, ಆಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಎದ್ದೋಡಿಸಿ ಎಂಟು ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ತುತ್ತಿ ಗುಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಐದೋ ಹತ್ತೋ ಸೆಂಟ್ಸ್ ಗಳ ಸೈಟನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿತಂತೆ. ನನ್ನಣ್ಣ ಮಿಲಿಟ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರುಷ ಇದ್ದು ಬಂದವನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಒಂದೂವರೆ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಕುಡುಬಿ ಬಯಲಿನ ಬದಿಯ ಇಳಿಜಾರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದ. ನಮ್ಮಣ್ಣ ಅಪ್ಪ-ಅಮ್ಮ ಸಾಯುವ ತನಕ ಊರಿಗೆ ಬಾರದೇ ಇದ್ದವನು -ಅಂದರೆ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಅಪ್ಪ ಸತ್ತದ್ದು ಆಮೇಲೆ ಮೂರು ವರುಷಗಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ಸತ್ತದ್ದು ಕುಂದಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅಪ್ಪನ ಬಂಡಸಾಲೆ ಮುಚ್ಚಿತ್ತು.

ಅಮ್ಮನ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಹದಿನಾರು ಎಕ್ರೆ ಮತ್ತು ಅಪ್ಪನೇ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಆರು ಎಕ್ರೆ ಜಮೀನು ಆಗ ಅಮ್ಮನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿತ್ತು. ಅಪ್ಪ ಸತ್ತ ತಿಂಗಳ ತನಕ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ನನ್ನ ಸಣ್ಣ ತಂಗಿ ಕುಸುಮಾ, 'ನಾನು ಇಲ್ಲೇ' ಎಂದು ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲೇ ಉಳಿದು ಈ ಜಮೀನಿನ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಮುಂಬಯಿಯಿಂದ ಆಗಲೇ ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆಮೇಲೆ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಭಾವನೂ ಜಾಂಡಾ ಊರುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು ಎನ್ನುವುದು ಯಾರಿಂದಲೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಮದುವೆಯಾಗುವಾಗ ಈ ನನ್ನ ತಂಗಿಯ ಗಂಡನೆಂಬವನು ಯಾವುದೋ ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಆಗಿದ್ದವನು. ಎರಡು ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಕರೆಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದಾದಾಗ ಅವಳನ್ನು ಊರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ. ಅವಳು ಕುಂದಾಪುರ ಪೇಟೆಯಲ್ಲೇ ಅಂದರೆ ಅಪ್ಪನ ಬಂಡಸಾಲೆಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಬಿಡಾರ ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಓದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಪ್ಪ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ 'ಬಿಡಾರ ಯಾಕೆ ನಿನಗೆ? ನೀನೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ' ಎಂದು ಅಮ್ಮ ಹೇಳಿದಳೋ ಅಥವಾ ಇವಳೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಸಿದಳೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಅವಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ತವರಿನಲ್ಲಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಅವಳೇ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನಿ ಆದಳು. ಅಮ್ಮ ಸತ್ತ ಸಮಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡ ತಂಗಿ ರಾಧಾ ಇವಳ ಯಜಮಾನಿಕೆ ನೋಡಿ, 'ನಾಲ್ಕು ವರುಷ ಹೋದರೆ ಈ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಚೂರುಪಾರು ಸಿಕ್ಕದು' ಎಂದುಕೊಂಡು ಅವಳೂ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಜಾಂಡಾ ಹೂಡಿದಳು. ಅವಳ ಗಂಡನಿಗೆ ತೆಕ್ಕಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕುಂದಾಪುರದಿಂದ ಉಡುಪಿಗೆ ಬರುವ ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಮ್ಮನ ಜಮೀನು ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ವಾರು ಜನ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರು ಪಾಲುದಾರರಿದ್ದುದರಿಂದ 'ಇದು ಬೇಡ' ಎಂದುಕೊಂಡು ಆತನೂ ಹೆಂಡತಿ ಮನೆಯೇ ಲೇಸು ಎಂಬಂತೆ ಕುಂದಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ.

ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳು ನನ್ನ ಈ ತಂಗಿಯಂದಿರು